

V E N D I M
Nr.16, datë 7.6.1997

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Rustem Gjata,	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Hilmi Dakli,	Anëtar i “““
Veli Budo,	Anëtar i “““
Zija Vuci,	Anëtar i “““
Franc Jakova,	Anëtar i “““
Alfred Karamuço,	Anëtar i “““
Kristofor Peçi,	Anëtar i “““
Halil Kopani,	Anëtar i “““

Me sekretare Drita Filto, më datat 2.6.1997 dhe 3.6.1997, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr.19 Akti u përket:

KËRKUESA: 1. GRUPI PARLAMENTAR I PARTISË SOCIALISTE, i përfaqësuar nga avokat Vladimir Bineri dhe z. Ilir Boçka.

2. KËSHILLI I MINISTRAVE TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË, i përfaqësuar nga zoti Spartak Ngjela, Ministër i Drejtësisë.

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

1. PARTIA DEMOKRATIKE, në mungesë.
2. PARTIA REPUBLIKANE, e përfaqësuar nga zoti Fatmir Mediu.
3. PARTIA “BASHKIMI PËR TË DREJTAT E NJERIUT”, e përfaqësuar nga zoti Vasil Melo, kryetar.

4. PARTIA SOCIALDEMOKRATE, në mungesë.
5. PARTIA BASHKIMI SOCIALDEMOKRAT, në mungesë.
6. PARTIA E BALLIT KOMBËTAR, e përfaqësuar nga zoti Xhevdet Libohova.
7. PARTIA LËVIZJA E LEGALITETIT, në mungesë.
8. PARTIA ALEANCA DEMOKRATIKE, në mungesë.
9. PARTIA DEMOKRISTIANE, e përfaqësuar nga zoti Gaspër Madhi

O B J E K T I:

Shpalljen antikushtetues të shkronjave "a" dhe "b" të nenit 4 të ligjit nr.8218, datë 16.05.1997 "Për disa ndryshime në ligjin nr.7556, datë 4.2.1992 "Për zgjedhjet e Kuvendit Popullor të Republikës së Shqipërisë", ndryshuar me ligjin nr.8143, datë 11.9.1996", duke parashtruar:

I. Grupi Parlamentar i Partisë Socialiste:

1. Me shkronjat "a" dhe "b" të nenit 4 të ligjit nr.8218, datë 16.5.1997, që ndryshon nenin 11 të ligjit nr.7556, datë 4.2.1992 me ndryshimet e mëvonshme, për ndarjen e mandateve shtesë, nuk respektohet parimi i konkurrencës në kushte barazie midis subjekteve të ndryshme politike, që është parim i rëndësishëm elektorale, për shkak se:

- Rëndon partitë e mëdha, të cilave votuesit u japin votën e tyre të lirë;
- Votat që zgjedhësit japin për një parti, grabiten nga parti të tjera të vogla;
- Krijohet një parlament fiktiv që nuk përfaqëson vullnetin e lirë të shtetasve, se votat e tyre për një subjekt të caktuar u kalojnë subjekteve të tjera.

2. Përmbajtja e normës së lartpërmendur bie ndesh me parimet bazë të së drejtës së zgjedhjeve, të sanksionuara nga neni 3 paragrafi i tretë i ligjit nr.7491, datë 29.4.1991 "Për dispozitat kryesore kushtetuese", dhe nenet 19 paragrafi i tretë e 25 të ligjit nr.7692, datë 31.3.1993 për "Liritë dhe të Drejtat Themelore të Njeriut".

II. Këshilli i Ministrave i Republikës së Shqipërisë

Në kërkesën e tij krahas shkaqeve të sipërpërmendura, ka parashtruar edhe:

1. Dy partitë më të mëdha marrin vetëm 25 përqind të 40 mandateve shtesë të sistemit përpjestimor, ndërsa 75 përqind të këtyre mandateve marrin partitë e tjera, gjë që shkel barazinë e shtetasve në sensin dyfish të kushtetutës;

2. Kjo normë cënon barazinë në ligj e para ligjit, ku përfshihet edhe barazia në konkurrencë dhe

kur kjo mungon, vetvetiu ligji është diskriminues.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi perfaqësuesit e kërkuessve dhe të subjekteve të interesuara, si dhe bisedoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

Duke qenë se objekti dhe shkaku ligjor i kërkesave të Grupit Parlamentar të Partisë Socialiste dhe të Këshillit të Ministrave është në thelb i njëjtë, Gjykata Kushtetuese duke u mbështetur edhe në pëlqimin e kërkuessave, vendosi t'i shqyrtojë ato bashkarisht dhe të jepet për të dy kërkesat një vendim i vetëm.

Sipas shkronjave "a" dhe "b" të nenit 4 të ligjit nr.8218, datë 16.5.1997 që ndryshon nenin 11 të Ligjit "Për zgjedhjet e Kuvendit Popullor të Republikës së Shqipërisë", ndarja e 40 mandateve shtesë për subjektet që në shkallë vendi kanë fituar jo më pak se 2 përqind të votave, bëhet në këtë mënyrë : dy partitë që kanë fituar numrin më të madh të votave, pjestojnë ndërmjet tyre 10 mandate. Subjektet e tjera pjestojnë ndërmjet tyre 30 mandate, duke marrë secili subjekt në bazë të numrit të votave të fituara vendet që i takojnë nga pjestimi.

Gjykata çmon se përmbajtja e shkronjave "a" dhe "b" të kësaj dispozite është antikushtetuese, sepse bie ndesh me parimet themelore të sistemit të zgjedhjeve, të sanksionuara në ligjin nr.7491, datë 29.4.1991 "Për dispozitat kryesore kushtetuese" dhe në ligjin nr.7692, datë 31.3.1993 për "Të Drejtat dhe Liritë Themelore të Njeriut".

Mënyra e ndarjes që bëhet me ligjin nr.8218, datë 16.5.1997, duke paracaktuar 10 vende (25 përqind) për dy subjektet që fitojnë numrin më të madh të votave dhe 30 vende (75 përqind) për subjektet e tjera elektorale, është arbitrar, pasi shkel parimet kushtetuese të barazisë së votave në zgjedhje dhe të barazisë së shtetasve në ligj dhe para ligjit, të sanksionuar me nenet 3 të ligjit "Për dispozitat kryesore kushtetuese" dhe 19 e 25 të ligjit nr.7692, datë 31.3.1993 për "Të Drejtat dhe Liritë Themelore të Njeriut". Kuptimi i këtyre parimeve qëndron vetëm në atë se vlera e çdo vote është e njëjtë (e barabartë) dhe çdo vlerësim tjetër i votës përbën cënim të tyre.

Sipas sistemit përpjestimor, secili subjekt elektoral duhet të fitojë në parlament aq vende sa i takojnë në përpjesëtim me numrin e votave që ka fituar, duke ju siguruar kështu të gjithëve pozita e barabartë para ligjit.

Argumentat e tjera për shfuqizimin e dispozitës ligjore në fjalë si rëndimi i partive të mëdha, krijimi i parlamentit fiktiv, etj., të ngritura në kërkesën e Grupit Parlamentar të Partisë Socialiste, Gjykata nuk i merr për bazë, pasi ato nuk kanë të bëjnë me parimet themelore të zgjedhjeve të organeve përfaqësuese, por vetëm me pasojat që ana kërkuessë i quan të mundshme nga shkelja e atyre parimeve.

Për këto arsye Gjykata arrin në përfundimin se shkronjat "a" dhe "b" të nenit 4 të ligjit nr.8218, datë 16.5.1997, duhet të shfuqizohen. Nga ky shfuqizim nuk krijohet boshllëk ligjor, pasi nga përmbajtja e ligjit del qartë se për të nxjerrë vendet e fituara nga ndarja e mandateve shtesë, numri i votave të vlefshme për secilin nga subjektet elektorale që plotësojnë kushtin e paragrafit të parë të këtij neni, pjesëtohet me shumën e votave të vlefshme të tyre dhe thesa që del shumëzohet me numrin 40. Secili nga këto subjekte merr fillimisht aq vende sa është numri i plotë që del nga veprimet e kryera më sipër. Vendet që ngelen deri në plotësimin e numrit 40 u shpërndahen këtyre subjekteve sipas madhësisë të pjesës dhjetore. Në rast barazimi përdoret shorti.

Për të parandaluar mundësinë e ardhjes së pasojave negative nga dispozita e shfuqizuar, deri në botimin e këtij vendimi në Fletoren Zyrtare, Gjykata çmon se duhet të urdhërohet pezullimi i menjëhershëm i zbatimit të shkronjave "a" dhe "b" të nenit 4 të ligjit nr.8218, datë 16.5.1997.

PËR KËTO ARSYE:

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në bazë të neneve 24 e vijues të ligjit nr.7561, datë 29.4.1992 "Për disa ndryshime e plotësime në ligjin nr.7491, datë 29.4.1991 "Për dispozitat kryesore kushtetuese", me shumicë votash,

V E N D O S I:

Shfuqizimin e shkronjave "a" dhe "b" të nenit 4 të ligjit nr.8218, datë 16.5.1997 “Për disa ndryshime në ligjin nr.7556, datë 4.2.1992 “Për zgjedhjet e Kuvendit Popullor të Republikës së Shqipërisë”, ndryshuar me ligjin nr.8143, datë 11.9.1996.

Pezullimin e menjëhershëm të zbatimit të shkronjave "a" dhe "b" të shfuqizuara deri në botimin e vendimit në Fletoren Zyrtare.

Ky vendim është përfundimtat, i formës së prerë dhe hyn në fuqi me botimin e tij në Fletoren Zyrtare.